

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії ГАО Сяотянь, 1994 року народження, громадянин КНР, освіта вища: закінчив у 2019 році Харківську державну академію дизайну і мистецтв за спеціальністю «Станковий живопис», працює учителем образотворчого мистецтва у школі мистецтв «Чженьши» (Шеньян, КНР), виконав акредитовану освітньо-наукову програму 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Харківської державної академії дизайну і мистецтв Міністерства культури та стратегічних комунікацій України, м. Харків, від 19 грудня 2024 р. № 157-ОП, у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради – Людмили СОКОЛЮК, доктора мистецтвознавства, професора, професора кафедри теорії та історії мистецтва ХДАДМ;

Рецензентів –

Євгена КОТЛЯРА, кандидата мистецтвознавства, професора, завідувача кафедри монументального живопису ХДАДМ;
Людмили ГОРБАТЕНКО, кандидата мистецтвознавства, доцента, доцента кафедри живопису ХДАДМ;

Офіційних опонентів –

Світлани РИБАЛКО, доктора мистецтвознавства, професора, професора кафедри мистецтвознавства Харківської державної академії культури (м. Харків);
Ростислава ШИМАГАЛО, доктора мистецтвознавства, професора, професора кафедри історії та теорії мистецтва Львівської національної академії мистецтв (м. Львів)

на засіданні «31» січня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» ГАО Сяотяню на підставі публічного захисту дисертації «Трансформація морфології зображальної сфери сучасного Китаю: контекст, принципи, типологія» за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».

Дисертацію виконано у Харківській державній академії дизайну і мистецтв Міністерства культури та стратегічних комунікацій України, м. Харків.

Науковий керівник: АЛФЬОРОВА Зоя Іванівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувачка кафедри методологій крос-культурних практик ХДАДМ.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Основні результати дослідження, ступінь їх наукової новизни та значущості полягають визначені трансформацій, які відбулись в контекстах, принципах та типології в канонічній та неканонічній системах зображальної сфери сучасного Китаю.

Основні положення, що визначають наукову новизну та актуальність дисертаційної роботи, полягають у наступному:

- дослідження показало, що становлення морфології образотворчого мистецтва як науково-методологічного напрямку в китайському мистецтвознавстві лише розпочинається, і тому важливо зрозуміти, що понятійний апарат, концептуальний «каркас» цього напрямку в Китаї спирається на західну традицію;

- в ході дослідження була підтверджена гіпотеза, за якою кожен тип пластичного мислення, що стає домінуючим у певний історичний період, формує відповідні візуальні художні форми, морфологічні ланцюги і, у підсумку, морфологічну систему, яка базується на конкретних принципах існування та враховує існуючі історико-культурні контексти;

- в дослідженні виділяються два основних типи пластичного мислення – традиційно-канонічний та неканонічний, які стали основою зародження, розвитку та взаємодії двох морфологічних зображальних систем, а відтак зумовили могутній потенціал для

трансформації усієї зображальної сфери сучасного Китаю, стрижнем якої залишається сфера образотворчого мистецтва країни;

- систематизація та аналіз фахової літератури з обраної проблематики довів, що як в китайському, так і в світовому мистецтвознавчому дискурсі наукова проблема трансформації зображальної сфери Китаю розглядалась в межах описової історично-культурної традиції, а дослідження та опис чисельного фактологічного матеріалу оминали морфологічний підхід як методологічну основу її осмислення;

- аналіз морфології традиційно-канонічної системи образотворчого мистецтва Китаю доводить, що в архаїчному періоді історії країни поступово склались базові елементи універсальної зображальної сфери: власне зображення як первинна візуальна форма та засоби художньої виразності, а основними морфемами стали орнамент та орнаментальний ланцюг. На основі орнаментальних ланцюгів універсальної архаїчної системи в історичний період почала складатись традиційна морфологія метасистеми образотворчого мистецтва (гохуа) імператорського Китаю з видовим, жанровим та формотворчим морфологічними розгалуженнями;

- зміна соціокультурного та інших контекстів історії імператорського Китаю, враховуючі часи середньовіччя та китайського Відродження, вплинули на трансформацію принципової основи її традиційної зображальної морфології. Втім, іконографічні канони, закріплені в основних жанрах цієї системи, сприяли безперервності та стабільності її існування. Незважаючи на утворення нових морфологічних ланцюгів метасистеми – сіянхуа – вона сама залишалась збалансованою до кінця правління імперії Цін (1645-1911 рр.);

- встановлено, що в контексті соціокультурної та економічної кризи в Китаї першої половини ХХІ ст. та впливу західного світу відбулось формування перших ознак неканонічного пластичного мислення та початок розбалансування зображальної сфери Китаю за рахунок нових морфологічних утворень;

- з'ясовано, що, після намагання в часи Культурної революції в Китаї перетворити образотворче мистецтво на суто ідеологічне, в 1980-х рр., в ході реформ та переходу до стратегії відкритості глобальному світові, метасистема традиційно-канонічної морфології доповнилась новими морфологічними утвореннями, а основною морфемою цих утворень стала авторська арт-практика;

- на межі ХХ-ХХІ ст. в Китаї актуальності набула проблема зміни принципової основи існування неканонічного пластичного мислення, завдяки якому неканонічні арт-практики почали набувати мережевого структурування;

- доведено, що неканонічна зображальна морфологія стрімко масштабується, а типологія її утворень лише складається. Втім, динамічний розвиток цифрової культури в Китаї і в світі свідчить про те, ця морфологія в майбутньому здатна зайняти домінуюче місце в існуючій зображальній сфері країни;

- виявлено, що на межі ХХ-ХХІ ст. в Китаї відбувається чергова трансформація зображальної сфери, швидко змінюється її контекст, основні принципи існування та типологія візуальних художніх форм. Руйнуються межі мистецтва та культури повсякденності, прийняті жанрові канони та змінюється місце художника в сучасному суспільстві;

- матеріали дисертації відкривають перспективи подальших досліджень морфологічних змін в різних жанрових та формотворчих структурах сучасної зображальної сфери Китаю.

Здобувач має 10 наукових публікацій за темою дисертації, з них 3 опубліковані в наукових виданнях категорії «Б»:

1. Сяотянь Гао. Настінний розпис в неканонічній типології жанрово-видової структури образотворчого мистецтва Китаю початок ХХІ ст. *ХУДПРОМ. Український журнал з мистецтва та дизайну*. 2023. Т. 1, вип. 2. С. 87-95. DOI 10.33625/hudprom2023.02.087.
2. Сяотянь Гао. Перфомативні практики в сучасному образотворчому мистецтві Китаю: морфологічний аспект. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Том 3, вип. 69. С.84-91. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/69-3-12>.

3. Сяотянь Гао. Гібридні візуальні практики в неканонічній сфері сучасного китайського образотворчого мистецтва. *Актуальні проблеми гуманітарних наук*. 2024. Т. 1, вип. 74. С. 69-74. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/74-1-9>.

У дискусії взяли участь голова разової спеціалізованої вченої ради Людмила СОКОЛЮК, рецензенти – Євген КОТЛЯР, Людмила ГОРБАТЕНКО, офіційні опоненти – Світлана РИБАЛКО, Ростислав ШМАГАЛО та висловили зауваження рекомендаційного характеру.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує
ГАО Сяотяню
ступінь доктора філософії з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» за спеціальністю 023
«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради

(підпис)

Людмила СОКОЛЮК